



Miejski Ośrodek
Pomocy Społecznej

Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi za rok 2005

Spis treści

	str.
Wstęp	
I. Struktura wydatków	2
II. Pomoc realizowana w ramach działalności własnej MOPS oraz jednostek nadzorowanych	
1. Pomoc finansowa, rzeczowa i usługowa	3
2. Formy pomocy niematerialnej	5
3. Zespół do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych	8
III. Orzekanie o niepełnosprawności	9
IV. Współdziałanie MOPS z innymi podmiotami realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej	9
V. Kontrole i nadzór merytoryczny	
1. Kontrole wewnętrzne	15
2. Kontrole zewnętrzne	16
VI. Najistotniejsze działania podjęte w 2005 roku	
1. Działania w zakresie funkcjonowania MOPS i jednostek nadzorowanych	16
2. Działania w zakresie współpracy z innymi podmiotami realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej	20
VII. Podsumowanie	22
VIII. Działania planowane do realizacji w 2006 roku	22

Wstęp

Tak jak w latach poprzednich również w 2005 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej był organizatorem, koordynatorem i wykonawcą zadań z zakresu pomocy społecznej podejmowanych na rzecz mieszkańców Łodzi, określonych w przepisach prawa jako zadania własne gminy, zadania zlecone gminie, zadania powiatu oraz zadania z zakresu administracji rządowej.

Zadania te MOPS realizował w ramach działalności własnej oraz za pośrednictwem innych podmiotów (organizacji społecznych, stowarzyszeń i in.) na mocy zawartych umów.

W roku 2005 struktura organizacyjna MOPS uległa istotnej zmianie. Nadal funkcjonowały Oddziały: Organizacyjno-Administracyjny, Koordynacji i Nadzoru, Pomocy Rodzinie i Dziecku, Pomocy Stacjonarnej, Finansowo-Księgowy, Planowania i Analiz, a także Zespoły: do Spraw Kontroli Wewnętrznej, do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych oraz Zespół Audytu Wewnętrznego. W strukturze pozostawało 5 Filii, w ramach których działało: 18 Domów Dziennego Pobytu, 2 Ośrodki Adaptacyjne dla Dzieci i Młodzieży, 4 Świetlice Środowiskowe, Schronisko dla Bezdomnych Kobiet wraz z noclegownią.

Zmiana struktury MOPS polegała na utworzeniu z dniem 1 lipca 2005r. Filii do Spraw Obsługi Świadczeń Rodzinnych.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym MOPS sprawował także nadzór nad prowadzonymi przez Miasto domami pomocy społecznej (11) i placówkami opiekuńczo-wychowawczymi (14). Nadzór ten polegał m.in. na koordynacji powierzonych zadań, konsultowaniu i opiniowaniu rocznych i wieloletnich planów rzeczowo-finansowych i kontroli realizowanych zadań.

Przy MOPS funkcjonował Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Ogółem w MOPS i jednostkach nadzorowanych zatrudnionych było 2.491 osób w tym : 548 w Filiiach dzielnicowych, 184 w Filii do Spraw Obsługi Świadczeń Rodzinnych, 1.016 w domach pomocy społecznej, 503 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i 186 w ośrodkach wsparcia.

I. Struktura wydatków

W 2005 roku wydatki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi na realizację zadań własnych i zleconych wyniosły łącznie **226.746.038zł**, w tym: **74.519.512zł** wydatkowano na **zadania zlecone gminie**, **64.723.502zł** na **zadania własne gminy**, **1.313.530 zł** na **zadania zlecone powiatowi**, **82.154.478zł** na **zadania własne powiatu**, a także na **4.035.016zł** na **zadania realizowane na podstawie zawartych porozumień**.

Szczegółową strukturę wydatków MOPS obejmującą koszty związane z realizacją zadań i funkcjonowaniem MOPS zawarto w załączniku do Sprawozdania.

W załączniku tym nie uwzględniono kwoty **16.254.720zł** pochodzącej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przeznaczonej na rehabilitację osób niepełnosprawnych.

W stosunku do roku 2004 wydatki ogółem wzrosły o 59.091.484 zł, tj. o 35% - co spowodowane było przejęciem przez MOPS obowiązku realizacji świadczeń rodzinnych (wydatki na świadczenia rodzinne wraz z obsługą wyniosły łącznie 52.255.565zł.).

O 1.814.820zł. tj. o 12,6% wzrosła również kwota wydatkowana ze środków PFRON.

II. Pomoc realizowana w ramach działalności własnej MOPS oraz jednostek nadzorowanych

1. Pomoc finansowa, rzeczowa i usługowa

Filie MOPS

W 2005 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi **objął pomocą 35.232 osoby**, w tym **28.753** podopiecznych otrzymało **pomoc finansową**, **9.223** **pomoc rzeczową**, a **4.303** osoby objęto **pomocą usługową**. W analogicznym okresie ubiegłego roku wsparciem objęto 33.380 osób.

Łączna wartość świadczeń przyznanych przez Filie MOPS wyniosła **53.048.154zł**, w tym **22.027.492zł** pochodziło z **budżetu państwa** (tj. o 10,7% mniej niż w 2004r.), a **31.020.662 zł** z **budżetu gminy** (tj. o 37% więcej w porównaniu z 2004 rokiem).

W skali całego roku Filie MOPS wydały **ogółem 158.205 decyzji administracyjnych** dotyczących świadczeń.

529 podopiecznych niezadowolonych z podjętych rozstrzygnięć **odwołało się od wydanych decyzji**. Tylko w 2 przypadkach organ odwoławczy uchylił je z merytorycznym rozstrzygnięciem, a w 174 przekazał do ponownego rozpatrzenia. Pozostałe utrzymane zostały w mocy (353).

Pomocy odmówiono 4.468 osobom, w tym **3.774 z powodu braku** wystarczającej ilości **środków** finansowych. W **porównaniu z 2004 rokiem liczba decyzji odmownych wzrosła o ok. 26%**. Szczególnie trudnym okresem był I kwartał 2005 r., w którym **brakowało pieniędzy na zasiłki okresowe**. **Przewidziana dla Łodzi kwota na wypłatę zasiłków okresowych okazała się rażąco niska i nie zabezpieczała potrzeb finansowych gminy w tym zakresie**. Sytuacja uległa poprawie w połowie marca, kiedy MOPS otrzymał dodatkową transzę na wypłatę zasiłków okresowych, a w maju zwiększono plan dotacji na realizację tego zadania.

Zadania własne gminy

Wśród świadczeń finansowanych z budżetu miasta największe wydatki związane były z realizacją **usług opiekuńczych**. Wartość tej pomocy wyniosła ponad **10 mln zł** i stanowiła 33% ogółu wydatków gminy na świadczenia z pomocy społecznej.

Zasiłki celowe o wartości **3.064.038zł** przyznano **13.158 osobom**. W porównaniu z 2004 rokiem liczba osób objęta tą formą pomocy zmniejszyła się o 1.351 osób, tj. o 9,3%, a wydatki zmalały o 1.516.207zł, tj. o 33%. Średnia wysokość świadczenia wyniosła ok. 96 zł.

Zasiłki okresowe otrzymało **15.236 osób** na łączną kwotę **8.911.439zł**. Średnia wysokość świadczenia wyniosła ok. 107 zł.

Zadania zlecone gminie

Spośród zasiłków finansowanych z budżetu państwa najwięcej środków wydatkowano na **zasiłki stałe**. Łącznie świadczenia te przysługiwały **5.897 osobom**, a wartość pomocy wyniosła **19.911.621zł**. Ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystało **145** podopiecznych, koszt pomocy równy był kwocie **625.389zł**.

Zadania własne powiatu

Wśród świadczeń realizowanych w ramach zadań własnych powiatu największe wydatki związane były z wypłatą pomocy dla **rodzin zastępczych**. W 2005r. pomocą objęto **1.209 rodzin**, w których przebywało **1.617 dzieci**. Częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach oraz wydatki związane z potrzebami dziecka przyjmowanego do rodziny wyniosły łącznie **11.787.336zł** (kwota ta dotyczy rodzin zastępczych spokrewnionych i niespokrewnionych

z dzieckiem oraz zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem: wielodzietnych, specjalistycznych i rodzin o charakterze pogotowia rodzinnego).

Ponadto **53** wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, domy pomocy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz zakłady poprawcze przyznano jednorazową pomoc pieniężną na usamodzielnienie o wartości **214.093zł.**

870 pełnoletnich wychowanków kontynuowało naukę i z tego tytułu otrzymywało co miesiąc świadczenia pieniężne. Łączna ich wysokość wyniosła **3.890.753zł.**

134 podopiecznych otrzymało pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej o wartości **228.279zł.**

Zadania zlecone powiatowi

Filie MOPS w ramach zadań zleconych powiatowi wypłaciły w 2005 roku świadczenia 4 rodzinom repatriantów i rodzinie uchodźcy:

- **2 rodzinom** repatriantów wypłacono świadczenia przyznane decyzją Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców na ogólną kwotę **31.372,84zł.** z przeznaczeniem na pokrycie kosztów przejazdu, zagospodarowanie, bieżące utrzymanie i pokrycie kosztów związanych z nauką małoletnich dzieci.
- **2 rodzinom** (2 i 4-osobowej) zaproszonym przez Gminę Łódź (w tym jednej w ramach programu „Rodak”) wypłacono świadczenia na bieżące utrzymanie w ogólnej kwocie **36.219zł.**

Natomiast **5-osobowej rodzinie uchodźców** pochodzących z Pakistanu wypłacono 15 świadczeń na ogólną kwotę **23.024zł** z przeznaczeniem na utrzymanie i 13 świadczeń na wydatki związane z nauką języka polskiego na kwotę **10.750zł.**

Rządowy Program *Posiłek dla potrzebujących*

W 2005r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuował realizację Rządowego Programu *Posiłek dla potrzebujących.*

Decyzją administracyjną przyznano pomoc **23.278** osobom. **Wsparcie w postaci posiłku otrzymało 7.779 osób.** Wydano **1.047.735** posiłków na łączną kwotę **3.280.638zł.**, w tym z dożywiania w szkołach skorzystało **6.429 dzieci** (wydano **706.205** posiłków na kwotę **2.351.345zł.**). Średni koszt jednego posiłku wyniósł ok. 3 zł.

Udzielano również pomocy w postaci zasiłków celowych z przeznaczeniem na **zakup gorącego posiłku lub żywności.** Z tej formy pomocy skorzystało **15.499 osób** na łączną kwotę **4.554.509zł.** Środki na realizację Programu pochodziły zarówno z budżetu gminy (2.645.900zł), jak i z budżetu państwa (5.189.247zł). Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi udzielał również pomocy w postaci talonów żywnościowych, które otrzymały **362 osoby** w łącznej kwocie **69.215 zł.**

Program *Apteka Komunalna*

Kontynuowano *Program Apteka Komunalna* polegający na udzielaniu osobom najuboższym pomocy w formie dofinansowania do zakupu leków, materiałów opatrunkowych, określonych w sporządzonym wykazie. Celem programu była poprawa skuteczności leczenia, a także spowodowanie podjęcia leczenia przez osoby najsłabsze ekonomicznie. W 2005r. **recepty zrealizowały 2.523 osoby** – wydano 6.266 medykamentów na kwotę **340.514,20zł.**

Filia MOPS do Spraw Obsługi Świadczeń Rodzinnych

W związku z podjęciem przez Radę Miejską uchwały z dnia 13 kwietnia 2005r. Nr XLVI/831/05 *zmieniającej uchwałę w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej* w MOPS utworzona została Filia do Spraw Obsługi Świadczeń Rodzinnych.

Od 1.07.2005r. MOPS stał się realizatorem ustawy z dnia 28 listopada 2003r. *o świadczeniach rodzinnych*. (Do 31.06.2005r. obsługa tych świadczeń pozostawała w gestii Wydziału Organizacji, Kadr i Świadczeń Rodzinnych Urzędu Miasta Łodzi).

W roku 2005 wypłacono:

- **zasilki rodzinne** – **65.753 osobom** (478.694 świadczenia na **21.324.847zł.**) oraz dodatki do świadczeń rodzinnych, przysługujące z tytułu:
 - **opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego** – **4.514 osobom** (33.520 świadczeń, **13.383.552,38zł.**);
 - **samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych** – **445 osobom** (3.602 świadczenia, **1.438.952,69zł.**);
 - **urodzenia dziecka** – **2.537 osobom** (2.537 świadczeń, **1.263.443zł.**);
 - **samotnego wychowywania dziecka** - **25.617 osobom** (192.758 świadczeń, **33.917.056,57zł.**);
 - **kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego** – **4.194 osobom** (29.328 świadczeń, **1.944.150zł.**);
 - **rozpoczęcia roku szkolnego** – **26.696 osobom** (**2.397.150zł.**)
 - **podjęcia nauki w szkole poza miejscem zamieszkania** – **190 osobom** (898 świadczeń, **50.170zł.**);
 - **wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej** – **2.919 osobom** (11.675 świadczeń, **583.600zł.**)
- **zasilki pielęgnacyjne** – **7.810 osobom** (67.189 świadczeń, **9.537.840zł.**),
- **świadczenia pielęgnacyjne** – **2.254 osobom** (15.287 świadczeń, **6.415.690,21zł.**).

Od 1.09.2005r. Filia rozpoczęła wypłatę **zaliczki alimentacyjnej** dla dzieci wychowywanych przez osoby samotne, na rzecz których zasądzone są alimenty, jednak ich egzekucja jest bezskuteczna (pp. Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005r. *o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej*). **Zaliczkę otrzymało 7.049 osób**, wypłacono 26.621 świadczeń na ogólną kwotę **6.016.661,61zł.**

Od 1 lipca 2005r. tj. od chwili przejęcia przez MOPS obsługi świadczeń rodzinnych w Filii wydano ogółem **43.026 decyzji administracyjnych**, w tym 5.570 dot. zaliczki alimentacyjnej.

2. Formy pomocy niematerialnej

Pomoc środowiskowa

Poza pomocą materialną i usługową mieszkańcy miasta w roku 2005 korzystali ze wsparcia w działających w strukturze MOPS:

- **18 Domach Dziennego Pobytu** (795 miejsc), placówkach przewidzianych dla osób, którym z uwagi na wiek, stan zdrowia lub skomplikowaną sytuację rodzinną trudno było samodzielnie egzystować. Z usług DDP korzystało rotacyjnie **941 osób**;
- **2 Ośrodkach Adaptacyjnych dla Dzieci i Młodzieży** (100 miejsc) przeznaczonych dla osób upośledzonych umysłowo. Przebywającym tam rotacyjnie **110 podopiecznym** zapewniono opiekę medyczną, psychologiczną, terapeutyczną i wychowawczo-rewalidacyjną, opartą na indywidualnych programach naprawczych;
- **4 Świetlicach Środowiskowych** (105 miejsc), w których opiekę znalazło **210 dzieci** sprawiających problemy wychowawcze, zagrożonych demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniem (z rodzin z rozpoznaniem problemem alkoholowym). W czasie pobytu w świetlicach dzieci miały zapewnione m.in. zajęcia integracyjne, edukacyjne, terapeutyczne, plastyczne, rekreacyjne oraz pomoc w nauce, korzystały również z posiłków;

- **Schronisku dla Bezdomnych Kobiet (62 miejsca)**, do którego przyjęto w ciągu roku **142 osoby** (77 kobiet i 65 dzieci), nie posiadających własnego miejsca zamieszkania lub nie mogących z różnych przyczyn przebywać we własnych domach. Osobom tym zabezpieczono pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych (mieszkaniowych, zawodowych, zdrowotnych, opiekuńczo-wychowawczych, rodzinnych itp.) świadczoną zarówno przez personel placówki, jak i współdziałające z nią instytucje i organizacje przeciwdziałające zjawisku bezdomności. Działająca przy schronisku w okresie jesienno-zimowym **noclegownia** (20 miejsc) zapewniła miejsca **80** osobom – 72 kobietom i 8 dzieciom.
- Również w roku 2005. w ramach Filii MOPS Łódź-Bałuty działało **Centrum Pomocy Niematerialnej dla Bezrobotnych** obejmujące opieką osoby bezrobotne, deklarujące chęć aktywnego poszukiwania pracy. Umożliwiono im korzystanie z ofert pracy (pozyskiwanych najczęściej bezpośrednio od pracodawców), organizowano grupy samopomocowe, kluby pracy, świadczone pomoc psychologiczną, prowadzono poradnictwo w zakresie rozwiązywania problemów rodzinnych, zdrowotnych, wychowawczych i zawodowych. W ciągu roku do Centrum zgłosiły się 954 osoby, które zarejestrowane zostały jako poszukujące pracy. Pozyskano dla nich 113 ofert pracy od 51 pracodawców, z możliwością zatrudnienia 342 osób w 171 specjalnościach. Oferty te przekazano 275 osobom, które już samodzielnie decydowały o ich realizacji. Kontynuowano realizację programu zapobiegania bezrobociu wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. Program z zakresu orientacji szkolnej i zawodowej oraz doradztwa zawodowego skierowany był głównie do uczniów ostatnich klas szkół zasadniczych i techników. Uczestniczyło w nim 170 uczniów. Ogółem z pomocy świadczonej w ramach działalności CPN skorzystało około **500 osób**.
- Pracownicy MOPS nadal działali w **Koalicji Razem Przeciw Przemocy**. Nawiązano ściślejszą współpracę z Policją, kuratorami sądowymi, Centrum Praw Kobiet i innymi podmiotami zaangażowanymi w przeciwdziałanie temu zjawisku. W wyniku tej współpracy w **169** przypadkach zastosowano procedurę ***Niebieskiej Karty***, skutkującą wszczęciem postępowania karnego wobec 55 sprawców przemocy. Pomoc ofiarom przemocy polegała na zorganizowaniu grup wsparcia z udziałem policjanta, pedagoga szkolnego, kuratora sądowego (uczestniczyły 54 osoby), kierowaniu na terapię (12 osób), występowaniu z wnioskiem o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego (38 sprawców przemocy), udzieleniu pomocy prawnej i psychologicznej (17 osobom)
- Kontynuowano realizację programu **Ośrodek Pomocy Społecznej jako Centrum Aktywności Lokalnej**, którego celem jest aktywizowanie społeczności lokalnej i tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy.
- Mieszkańcy miasta objęci byli również pomocą świadczoną przez MOPS w ramach **pracy socjalnej**, rozumianej jako działalność skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Ujmując najogólniej polegała ona na wspólnym podejmowaniu prób rozwiązywania problemów życiowych z jakimi zgłaszali się podopieczni (materiałnych, socjalnych, wychowawczych i in.). Wsparcia tego pracownicy socjalni udzielali w ramach własnych kompetencji - w formie porad, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych, pomocy w utrzymywaniu kontaktów z otoczeniem itp. Przekazywali również informacje gdzie i do jakiej instytucji lub organizacji można się zwrócić w celu uzyskania odpowiedniej formy pomocy. **Pracą socjalną objęto w ciągu roku ogółem 37.327 rodzin (78.200 osób w tych rodzinach)**.

Pomoc środowiskowa świadczona była także w zakresie **rodzinnych form opieki zastępczej** (polegała na zapewnieniu opieki dzieciom, które z różnych przyczyn nie mogły wychowywać się w rodzinach naturalnych).

W roku 2005 pomocą objęto:

- **1.445 dzieci** przebywających w **1.171 rodzinach zastępczych spokrewnionych i niespokrewnionych z dzieckiem;**
- **28 dzieci** przebywających **6** w **zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem wielodzietnych rodzinach zastępczych;**
- **3. dzieci** przebywających w **2 zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem specjalistycznych rodzinach zastępczych;**
- **141 dzieci** przebywających w **rodzinach zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego.** W ramach podpisanych z rodzinami umów funkcjonowało 30 zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego, które dysponowały 60 miejscami rotacyjnymi (w ciągu roku z 5 rodzinami rozwiązano umowy, z 5 kolejnymi zawarto umowy, średnio miesięcznie w roku funkcjonowało 25 rodzin). W 2005r. spośród 141 dzieci 12 powróciło do domu rodzinnego, 32 zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych długoterminowych, 24 umieszczono w rodzinach adopcyjnych, 14 umieszczono w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Pozostałe dzieci oczekiwały na uregulowanie przez sąd rodzinny sytuacji prawnej.

Pomoc stacjonarna

Pomocą stacjonarną świadczoną przez placówki **prowadzone przez gminę Łódź, nadzorowane przez MOPS** objęte były dwie grupy mieszkańców – osoby niepełnosprawne z powodu wieku lub schorzenia oraz dzieci i młodzież nie mogąca przebywać w dotychczasowym środowisku rodzinnym.

- **Osoby niepełnosprawne z uwagi na wiek lub schorzenia** korzystały z pomocy świadczonej w **11 domach pomocy społecznej** prowadzonych przez miasto, w tym: 4 domach dla osób w podeszłym wieku (354 miejsca), 3 dla osób przewlekle somatycznie chorych (841 miejsc), 2 dla osób przewlekle psychicznie chorych (341 miejsc) oraz 2 dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie (203 miejsca). Ogółem w dps do dyspozycji pozostawało **1.739 miejsc.**

Domy pomocy społecznej miały za zadanie zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, edukacyjnych, społecznych i religijnych, przy uwzględnieniu wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Zapewniały oprócz miejsca zamieszkania, wyżywienia i odzieży także opiekę, pielęgnację i pomoc w podstawowych czynnościach życiowych.

Świadczyły usługi wspomagające, polegające na prowadzeniu terapii zajęciowej, podnoszeniu sprawności i zaspokajaniu potrzeb religijnych i kulturalnych.

Podejmowały działania zmierzające do usamodzielnienia mieszkańców, w miarę ich możliwości. Kładły także nacisk na utrzymywanie i rozwijanie przez podopiecznych kontaktów z rodziną i środowiskiem. W przypadku dzieci, świadczyły również usługi w zakresie potrzeb edukacyjnych. Podopieczni mieli możliwość nauki i uczestnictwa w zajęciach rewalidacyjnych. Istotną metodą edukacyjną było uczenie i wychowywanie przez doświadczenia życiowe.

W minionym roku w domach przebywało rotacyjnie **2.211 osób.** Wg stanu na dzień 31.12.2005 r. na umieszczenie oczekiwało **879** kolejnych osób.

- **Dzieci i młodzież** objęta była pomocą stacjonarną świadczoną w **14 placówkach opiekuńczo-wychowawczych (554 miejsca)** prowadzonych przez miasto, w tym: 10 Domach Dziecka (465 miejsc), 2 Pogotowiach Opiekuńczych (69 miejsc), 2 Rodzinnych Domach Dziecka (20 miejsc). Placówki te zapewniały dzieciom i młodzieży pozbawionej częściowo lub całkowicie

opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanej społecznie, ciągłą lub okresową opiekę i nadzór pedagogiczny, współdziałały również z rodzinami dzieci w zakresie powrotu wychowanków do środowiska. Zabezpieczały wychowankom możliwość zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych i rozwojowych.

We wszystkich placówkach realizowane były programy

- dla wychowanków placówek z różnymi problemami np. : przejawiających zaburzenia w kontaktach z rówieśnikami, mających trudność z realizowaniem obowiązku szkolnego, będących w procesie usamodzielnienia, leczonych w kierunku ADHD, z problemami logopedycznymi, przejawiających zachowania agresywne itp. Ich głównym celem było nauczenie dzieci radzenia sobie z negatywnymi emocjami, przeciwstawiania się negatywnym wpływom rówieśników, poszanowania prawa, poprawa relacji z rodziną naturalną, przezwyciężenia oporu przed szkołą, budzenia uczuć empatycznych, uczenia samodzielności w dorosłym życiu, w tym także aktywizacji zawodowej, usuwanie wad wymowy;
- dla rodziców dzieci umieszczonych w placówkach - przede wszystkim w zakresie wzmocnienia więzi pomiędzy rodzicami, a dzieckiem oraz motywowania rodziców do ustabilizowania własnej sytuacji i zmiany stylu życia umożliwiającej powrót dziecka do rodziny.

Placówki brały też udział w programach realizowanych przez inne podmioty np. przez.:

- Stowarzyszenie Demokracji Lokalnej – w ramach programu wychowankowie uczyli się pisać życiorys, biznes plan, przeprowadzać rozmowy z przyszłym pracodawcą,
- Fundację Robinson Cruoe, która w ramach programu uczyła planowania dalszej edukacji i kariery zawodowej,
- Stowarzyszenie „Monar” – program dotyczył przeciwdziałania uzależnieniu,
- Ośrodek Rodzin Zastępczych „Szansa” – program dotyczył podtrzymywania więzi z rodziną naturalną dziecka
- Poradnię Leczenia Uzależnień – program dotyczył przeciwdziałania alkoholizmowi,
- Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa – program dotyczył podwyższania umiejętności wychowawczych opiekunów rodzinnych domów dziecka i inne.

Pracę wychowawców i opiekunów dziecięcych zatrudnionych w publicznych placówkach opiekuńczo – wychowawczych wspierali wolontariusze. W ramach wolontariatu 56 osób współpracowało z placówkami systematycznie, a 99 okresowo.

Ogółem w ciągu roku w placówkach przebywało rotacyjnie **1.061 wychowanków**. Na dzień 31.12.2005r. na miejsce oczekiwało 165 dzieci.

W ciągu roku MOPS nadzorował realizację zatwierdzonych planów działań w zakresie **dochodzenia** przez placówki stacjonarne **do wymaganych standardów**, polegających na:

- systematycznym dostosowywaniu liczby miejsc w placówkach w celu osiągnięcia właściwej powierzchni mieszkalnej (w stosunku do 2004r. liczba miejsc zmniejszyła się o 39);
- wyposażaniu placówek w odpowiedni sprzęt, meble in.;
- adaptacji i modernizacji pomieszczeń;
- zatrudnianiu specjalistów (terapeutów, psychologów, pedagogów, pracowników socjalnych i in.).

3. Zespół do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych

W roku 2005 **Zespół do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych** działający w ramach struktury organizacyjnej MOPS kontynuował realizację zadań Miasta w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków PFRON.

W omawianym okresie na zadania związane z rehabilitacją społeczną osób niepełnosprawnych wydatkowano kwotę **16.254.720zł**, tj. 97,7% limitu zaplanowanych środków. Nastąpiło zatem po raz kolejny znaczące zwiększenie kwoty przeznaczonej na te zadania w stosunku do lat poprzednich. Dla przypomnienia, kwoty te w latach ubiegłych przedstawiały się następująco:

- | | | |
|------------|---|----------------------|
| ▪ rok 2003 | - | 8.582.623 zł |
| ▪ rok 2004 | - | 14.439.900 zł |

Odnotowano również wzrost liczby składanych wniosków. **W roku 2005 zarejestrowano 12.793 wnioski, tj. o 2.663 więcej niż w 2004 roku.** Wysoki poziom wykorzystania przyznanych przez PFRON środków i tym samym lepsze zaspokojenie potrzeb osób niepełnosprawnych osiągnięto, m.in. dzięki zwiększeniu środków na obsługę zadań, co umożliwiło zatrudnienie dwóch dodatkowych pracowników do rozpatrywania spraw z zakresu likwidacji barier architektonicznych oraz zakupienie kserokopiarki i sprzętu komputerowego.

W 2005 roku ze świadczeń w zakresie rehabilitacji społecznej, realizowanych w różnych formach przez Zespół, skorzystało ogółem **25.389 niepełnosprawnych** mieszkańców Łodzi, w tym : **dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych** otrzymało **8.961 osób**, **dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych** otrzymało **6.918 osób**, **dofinansowanie w związku z koniecznością przełamywania barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się – 555 osób.**

Dofinansowano również działalność **Warsztatów Terapii Zajęciowej**, z których korzystało **276 osób**. W stosunku do roku 2004 zwiększyła się o 35 liczba miejsc w Warsztatach Terapii Zajęciowej - utworzonych od 15.11.2005r. przez Fundację Pomocy Dzieciom „Jaś i Małgosia” przy ul. Tatrzańskiej 105.

Środki finansowe przeznaczono także na **dofinansowanie imprez sportowo-turystyczno-rekreacyjnych**, w których uczestniczyło **8.679 osób**, głównie niepełnosprawnych i ich opiekunów. Podobnie jak w 2004 roku, niepełnosprawni mieszkańcy lokali komunalnych otrzymywali z budżetu Miasta środki na pokrycie 20% udziału własnego, wymaganego przy wykonywaniu umów o likwidację barier architektonicznych i technicznych. W ramach tego programu zawarto 104 umowy.

III. Orzekanie o niepełnosprawności

W roku 2005 do **Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności** wpłynęły **13.482 wnioski o orzeczenie o stopniu niepełnosprawności tj. o 3.311 (32,6%) więcej niż w roku 2004** (rozpatrzono 12.229 wniosków, **wydano 11.401 orzeczeń** przyznających wnioskodawcom jeden ze stopni niepełnosprawności).

Porównywalna do roku poprzedniego była natomiast liczba złożonych wniosków o orzeczenie niepełnosprawności u osób przed 16-rokiem życia (wynosiła **1.792**, rozpatrzono 1.999, w tym 475 z roku 2004. **1.769** dzieci uznano za niepełnosprawne). Równocześnie przygotowano i wydano **4.845** legitymacji osoby niepełnosprawnej.

Działając w trudnych warunkach (brak środków spowodował okresowe wydłużenie terminów rozpatrywania wniosków z 1-2 miesięcy, do 3-4 miesięcy, zmniejszyła się o 3 osoby liczba pracowników obsługi administracyjnej z powodu wygaśnięcia umów pracowników zatrudnionych w ramach robót publicznych) Zespół wydał najwyższą w skali 8-letniego okresu funkcjonowania liczbę orzeczeń. Dodatkowym obciążeniem Zespołu było masowe wydawanie kopii orzeczeń osobom niepełnosprawnym, udzielanie odpowiedzi Sądów na wnioski dotyczące udostępnienia danych osobowych, czy też przesyłanie kopii akt na żądanie Sądów w związku z toczącymi się postępowaniami w innych sprawach.

Ogółem w roku 2005 na realizację zadań Zespołu wydatkowano **991.990zł**

IV. Współdziałanie MOPS z innymi podmiotami realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2005 r. zlecał w drodze umowy podmiotom uprawnionym - organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność w zakresie pomocy społecznej, osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancji wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie pomocy społecznej - zadania z zakresu pomocy społecznej udzielając dotacji na dofinansowanie realizacji zleconego zadania.

Zlecenie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, odbywało się na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64 poz. 593 z późn.zmian.) i ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 19 poz. 117 z późn. zm.).

W 2005 r. podjęto lub kontynuowano współpracę z 59 podmiotami niepublicznymi, zlecając realizację niżej wymienionych zadań.

Opieka nad rodziną i dzieckiem:

1. prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych (wsparcia dziennego, socjalizacyjnych, rodzinnych) ,
2. prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych,
3. prowadzenie Banku Danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie i kandydatach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz o rodzinach zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka,
4. prowadzenie Pododdziału Preadopcyjnego,
5. prowadzenie mieszkań chronionych dla byłych wychowanków całodobowych placówek opiekuńczo - wychowawczych,
6. prowadzenie jednostek specjalistycznego poradnictwa,
7. prowadzenie ośrodków wsparcia (domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, ośrodków wsparcia dla rodzin).

Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku, leków oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym:

8. zapewnienie schronienia bezdomnym (schroniska, noclegownia, dom dziennego pobytu),
9. prowadzenie programu osłonowego „Autobus dla bezdomnych i potrzebujących”.

Organizowanie i świadczenie opieki osobom, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność, chorobę lub inne przyczyny, nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu:

10. prowadzenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych,
11. prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
12. prowadzenie środowiskowych domów samopomocy,
13. prowadzenie domów pomocy społecznej,
14. prowadzenie Biura Pośrednictwa Pracy dla Wolontariuszy.

Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem alkoholu, przemocą domową i innymi czynnikami niszczącymi życie rodzinne i społeczne (zadanie realizowane w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych):

15. prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej i hosteli,
16. prowadzenie Banku Żywności,
17. prowadzenie jadalni i kuchni społecznych,
18. realizacja programów aktywizacji zawodowej dla osób uzależnionych, bezrobotnych po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego,
19. realizacja programów reintegracji społecznej dla osób uzależnionych.

Ad.1. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych (wsparcia dziennego, socjalizacyjnych, rodzinnych)

W 2005r. zawarto umowy na prowadzenie:

- **46 placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży**, tj. 23 ognisk wychowawczych, 22 świetlic (środowiskowych, socjoterapeutycznych, terapeutycznych, profilaktycznych, integracyjnych) i 1 klubu. Placówki te prowadziło 25 podmiotów m.in. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Stowarzyszenie Ewangelicko-Charytatywne „Mocni w Duchu”, Polski Związek Głuchych, Fundacja Pomocy Rodzinie „Opoka” i inne. Uczestnikom zapewniono pomoc w rozwiązywaniu kryzysów szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych,

pomoc w nauce, zajęcia socjoterapeutyczne, korekcyjne i kompensujące, organizację czasu wolnego i dożywianie. W ciągu roku z placówek tych przewidzianych na ogólną liczbę **1.887 miejsc korzystało 3.118 dzieci**;

- **1 placówki opiekuńczo-wychowawczej socjalizacyjnej**, prowadzonej przez Zgromadzenie Córek Maryi Wspomożycielki Sióstr Salezjanek (**17 miejsc**), zabezpieczającej całodobową opiekę i nadzór pedagogiczny, kształcenie i wyrównywanie opóźnień szkolnych (**przebywało 22 dzieci**);
- **5 rodzinnych domów dziecka (32 miejsca)**, w których **przebywało 34 dzieci**.

Ad. 2/3 Prowadzenie **Ośrodków Adopcyjno-Opiekuńczych i Banku Danych**

Ośrodki Adopcyjno - Opiekuńcze prowadziły działalność diagnostyczno-konsultacyjną, m.in. w zakresie pozyskiwania, szkolenia i kwalifikowania osób zgłaszających gotowość prowadzenia rodzinnej opieki zastępczej, szkolenia i wspierania psychologiczno-pedagogicznego osób prowadzących rodzinną opiekę zastępczą oraz rodziców naturalnych dzieci umieszczonych w rodzinnych formach opieki zastępczej i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W 2005 r. MOPS powierzył ww. zadanie 3 podmiotom: Centrum Służby Rodzinie prowadzącemu Archidiecezjalny Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy, Oddziałowi Terenowemu Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci “SZANSA”, w ramach którego działał Ośrodek Rodzin Zastępczych oraz Oddziałowi Regionalnemu Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

W minionym roku Ośrodki **zarejestrowały 139 nowych rodzin** oraz przeszkoliły **159** kandydatów, w tym na: rodziny adopcyjne – 100, rodziny zastępcze – 59. W rodzinach umieszczono łącznie **267** dzieci: 92 dzieci trafiło do rodzin pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, 53 dzieci do rodzin zastępczych, 121 dzieci do rodzin adopcyjnych, 1 do placówki rodzinnej.

W 2005 r. do **Wojewódzkiego Banku Danych** (gromadzącego informacje o rodzinach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka oraz informacje o dzieciach oczekujących na przysposobienie), funkcjonującego przy Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym Towarzystwa Przyjaciół Dzieci **zgłoszono 200 dzieci** zakwalifikowanych do przysposobienia. Dla 145 dzieci Bank znalazł rodzinę we własnym zakresie, dla 8 dzieci znaleziono rodzinę w kraju, dla 7 za granicą.

4. Prowadzenie **Pododdziału Preadopcyjnego**

W 2005 r. kontynuowano współpracę z II Szpitalem Miejskim im. Ludwika Rydygiera w zakresie prowadzenia **Pododdziału Preadopcyjnego**. Między innymi w ten sposób MOPS podejmował próbę rozwiązania problemu „dzieci niechcianych” – porzuconych lub pozostawionych tuż po urodzeniu przez matki w szpitalu. Oddział prowadził działalność w zakresie zaspokajania potrzeb bytowych dzieci, w tym zabezpieczał kompleksową opiekę medyczną, ściśle współpracował z ośrodkami adopcyjno - opiekuńczymi, a także rodzinami naturalnymi, zastępczymi i adopcyjnymi oraz innymi instytucjami zajmującymi się opieką nad dzieckiem i rodziną.

W ciągu roku w Pododdziale **przebywało 75 noworodków**, spośród których 66 powróciło do środowiska lub zostało umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Ad.5 Prowadzenie **mieszkań chronionych dla byłych wychowanków całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych**

Zawarto umowę z Fundacją im. Joanny Bednarczyk na **prowadzenie mieszkania chronionego**, w którym zamieszkało **5 byłych wychowanek domów dziecka**.

Ad.6 Prowadzenie **jednostek specjalistycznego poradnictwa**

W 2005 r. MOPS powierzył ww. zadanie 2 Podmiotom: Stowarzyszeniu Promocji Zdrowia i Psychoterapii i Centrum Służby Rodzinie, które udzielały porad prawnych, psychologicznych, pedagogicznych, duszpasterskich, dotyczących spraw socjalnych i innych. Z pomocy skorzystało łącznie **4.571 osób, którym udzielono 6.205 porad specjalistycznych w tym 1.260 telefonicznych**.

Ad.7 Prowadzenie ośrodków wsparcia (domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, ośrodków wsparcia dla rodzin)

a. Prowadzenie **Domu Samotnej Matki** powierzono Centrum Służby Rodzinie. Do Domu przyjmowane były na pobyt czasowy kobiety w ciąży oraz matki z dziećmi do ósmego miesiąca po urodzeniu. Przebywające tam kobiety miały zapewnione miejsce pobytu, wyżywienie, stałą opiekę duchową i medyczną, przygotowanie do pracy zawodowej i samodzielnego życia w środowisku.

W 2005 r. z pomocy placówki **skorzystało łącznie 177 osób.**

b. **Ośrodki wsparcia dla rodzin** prowadzone były przez Fundację Pomocy Rodzinie „Opoka”, Oddział Łódzki Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii i Centrum Służby Rodzinie. Ośrodki udzielały kompleksowej pomocy dziecku i rodzinie w sytuacjach kryzysowych, w szczególności spowodowanych przemocą fizyczną, psychiczną, używaniem i uzależnieniem od substancji psychoaktywnych, a także pomocy rodzinom dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc polegała na udzielaniu porad, prowadzeniu terapii rodzinnej, pracy socjalnej. **Objęto nią w ciągu roku 7.760 osób.**

Ad.8. Zapewnienie **schronienia bezdomnym** (schroniska, noclegownia, dom dziennego pobytu)

a. MOPS kontynuował umowę z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta na prowadzenie **3 schronisk** (2 dla mężczyzn i 1 dla kobiet z dziećmi) oraz **noclegowni** dla mężczyzn. Ogółem schroniska i noclegownia dysponowały **326 miejscami**, w tym 164 miejscami dla mężczyzn w schroniskach i 120 w noclegowni oraz 42 w schronisku dla kobiet.

W 2005 r. z ww. placówek **skorzystało 1.259 osób**, w tym 1.147 mężczyzn, 112 kobiet i dzieci.

Wszystkie schroniska Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, obok możliwości czasowego zamieszkania zapewniały: całodzienne wyżywienie, możliwość kąpieli, prania i zmiany odzieży, uzupełnienia brakującej garderoby, poradnictwo prawne, poradnictwo socjalne (pomoc w załatwianiu spraw urzędowych - wyrobieniu dowodu tożsamości, złożeniu wniosku dot. przydziału lokalu socjalnego, złożeniu dokumentów dot. przyznania świadczenia rentowego lub emerytalnego), bezpłatne wykonanie fotografii do dokumentów tożsamości, możliwość tymczasowego zameldowania, pomoc psychoterapeutyczną, opiekę lekarską i pielęgniarską.

W Schronisku dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Szczytowej 11 (dla pensjonariuszy wszystkich schronisk Towarzystwa) prowadzone były grupy wsparcia, grupa edukacyjno-terapeutyczna oraz zespół muzyczny i teatralny, Klub Fotograficzny.

We współpracy z Wydziałem Zdrowia Publicznego UMŁ podopieczni Schronisk objęci byli szczepieniami ochronnymi przeciw grypie (200 osób), badaniami profilaktycznymi w zakresie wczesnego wykrywania chorób płuc (RTG wykonano u 86 osób), badaniami spirometrycznymi (178 osób), 223 osobom oznaczono poziom cholesterolu i ustalono kierunki leczenia.

We wszystkich schroniskach realizowane były także *indywidualne programy wychodzenia z bezdomności* zapewniające osobie bezdomnej wsparcie w procesie wychodzenia z bezdomności. Przystąpienie do uczestnictwa w programie umożliwiało osobie bezdomnej korzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego na zasadach określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym. Program był koordynowany przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby bezdomnej. Objęto nim **138 osób.**

b. Dom Dziennego Pobytu wraz z Kuchnią Społeczną i Punktem Pomocy Charytatywnej prowadzony przez Caritas Archidiecezji Łódzkiej z siedzibą w Łodzi przy ul. Gdańskiej 111. zapewniał osobom starszym, samotnym, obłożnie chorym oraz osobom bezdomnym, niezaradnym życiowo i skrajnie ubogim pomoc w formie ciepłego posiłku lub paczek żywnościowych lekarstw, odzieży, art. chemicznych, umożliwiał uczestnictwo w zajęciach rekreacyjno-edukacyjnych (czytanie książek, rozwiązywanie krzyżówek, gry, oglądanie filmów, dyskusje, spacer). W 2005 r. z pomocy placówki **skorzystało ogółem 2.835 osób**, w tym: 87 osób z Domu Dziennego Pobytu, 273 osoby z Kuchni Społecznej, 2.475 osób z Punktu Pomocy Charytatywnej.

Ad.9 Prowadzenie programu osłonowego „**Autobus dla bezdomnych i potrzebujących**”

W roku 2005 na zlecenie MOPS Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta kontynuowało program „**Autobus dla bezdomnych i potrzebujących**”.

Program realizowano w okresie od 1 stycznia 2005 r. do 15 marca 2005 r. i od 15 grudnia 2005 r. do 31 grudnia 2005 r. Założeniem programu było, m.in. zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych osobom bezdomnym (ochrona przed zamarznięciem, wyżywienie, ciepła odzież, podstawowa opieka pielęgnarska), zmotywowanie bezdomnych do zmiany sposobu życia i wyjścia z bezdomności, podniesienie świadomości społecznej w zakresie problematyki bezdomności, a także poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Miasta poprzez zgromadzenie w jednym miejscu o określonej porze znacznej grupy bezdomnych, co umożliwiło monitoring ze strony służb prewencji.

Autobus kursował w godzinach 22¹⁵ - 4⁰⁰ na trasie wyznaczonej z siedziby Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Szczytowej 11 z postojami przy: ul. Węglowej, Placu Dmowskiego, Al. Unii przy kąpielisku „Fala”, Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Spokojnej 10/12 i Schroniska Bezdomnych Kobiet przy ul. Gałczyńskiego 7.

Autobus wyposażony był w termosy z zupą, herbatą i pieczywo, środki opatrunkowe, koce, odzież i leki. Podczas realizacji programu w 2005 r. **wydano 30.396 gorących posiłków**.

Autobus obsługiwali wolontariusze rekrutujący się z mieszkańców Schroniska przy ul. Szczytowej 11 oraz opiekun – sanitariusz.

Ad.10 Prowadzenie **usług opiekuńczych**, w tym specjalistycznych

Bezpośrednimi realizatorami **usług opiekuńczych** w miejscu zamieszkania podopiecznych pomocy społecznej (niepełnosprawnych z powodu wieku lub choroby) było 5 podmiotów: Polski Komitet Pomocy Społecznej, Polski Czerwony Krzyż, Agencja Usługowo-Opiekuńcza „Serce”, Agencja Usługowo-Opiekuńcza „Pomocna Dłoń”, Zbór Kościoła Chrześcijan Baptystów, prowadzący Stację Opieki BETEL oraz Konwent Bonifratrów. Z usług, polegających głównie na świadczeniu pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego (przygotowywaniu lub dostarczaniu posiłków, dokonywaniu niezbędnych zakupów, prostym sprzątanii itp.) oraz wykonywaniu zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych, **skorzystały 4.303 osoby (1.474.087 godzin usługowych)**.

Ad.11 Prowadzenie **mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi**

Realizację zadania powierzono Towarzystwu Przyjaciół Niepełnosprawnych prowadzącemu **16 Mieszkań Chronionych (45 miejsc)**.

Głównym celem mieszkań chronionych było zapewnienie opieki osobom chorym psychicznie (bezpośrednio po zakończonej hospitalizacji), które nie były w stanie samodzielnie funkcjonować i przygotowanie ich pod kierunkiem specjalistów do samodzielnego funkcjonowania w środowisku. W ramach programów rehabilitacyjnych placówka zapewniała: readaptację i rehabilitację psychospołeczną, zabezpieczenie potrzeb socjalno-bytowych, organizację czasu wolnego i usprawnianie ruchowe podopiecznych. W 2005 r. W mieszkaniach **przebywało rotacyjnie 78 osób**.

Ad. 12 Prowadzenie **środowiskowych domów samopomocy**

Zadanie prowadzenia **Środowiskowych Domów Samopomocy** zlecono Towarzystwu Przyjaciół Niepełnosprawnych, Łódzkiemu Towarzystwu Alzheimerowskiemu, Krajowemu Towarzystwu Autyzmu Oddział w Łodzi i Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Łodzi. Łączna **liczba miejsc** w ŚDS wynosiła **239**.

Zadaniem Domów było zapewnienie podopiecznym opieki medycznej, obejmującej zwłaszcza konsultacje i okresowe oceny stanu zdrowia psychicznego oraz psychoterapię, prowadzenie różnych form terapii i zajęć integracyjnych mających na celu poprawę stanu zdrowia, podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, prowadzenie zajęć edukacyjnych oraz udzielanie pomocy psychologicznej, pomocy w organizacji grup wsparcia oraz klubów samopomocowych dla rodzin. W 2005 r. z pomocy placówek **skorzystało łącznie 407 osób**.

Ad. 13 Prowadzenie domów pomocy społecznej

W 2005 r. MOPS powierzył prowadzenie **domów pomocy społecznej** 7 podmiotom: Fundacji im. Brata Alberta w Krakowie Oddział w Łodzi, Stowarzyszeniu Pomocy Osieroconym Dzieciom Specjalnej Troski, Towarzystwu Przyjaciół "Domu na Osiedlu", Zgromadzeniu Sióstr Służebniczek NMP im. E. Bojanowskiego, Wojciechowi Pawlakowi - Dom Pomocy Społecznej „Ustronie” w Grotnikach Ustroniu, Agencji Usługowo-Opiekuńczej „Serce” i Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu im. M.Kopernika .

Realizatorzy zadania wspomagali lokalny system stacjonarnej pomocy społecznej poprzez zabezpieczenie całodobowej opieki nad osobami przewlekle psychicznie chorymi, dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną intelektualnie i przewlekle chorymi somatycznie.

Ogółem, w ramach planowanych **520 miejsc**, w placówkach tych **przebywały 664 osoby**.

Ad. 14 Prowadzenie Biura Pośrednictwa Pracy dla Wolontariuszy

Prowadzenie **Biura Pośrednictwa Pracy dla Wolontariuszy** zlecono Regionalnemu Centrum Wolontariatu. Biuro zajmowało się rekrutacją i szkoleniem wolontariuszy, koordynacją i monitorowaniem pracy wolontariuszy w instytucjach pomocy społecznej i organizacjach pozarządowych, prowadzeniem komputerowej bazy danych o wolontariuszach, instytucjach, organizacjach zajmujących się świadczeniem pomocy osobom potrzebującym.

W 2005 r. za pośrednictwem Biura **pracę znalazło ogółem 1.594 wolontariuszy**.

Ad.15 Prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej i hosteli

W 2005 r. MOPS współpracował w realizacji zadania dotyczącego organizowania i prowadzenia **ośrodków interwencji kryzysowej i hosteli** z 3 Podmiotami: Stowarzyszeniem Promocji Zdrowia i Psychoterapii, Stowarzyszeniem Samopomocowym „ABAKUS” i Stowarzyszeniem MONAR NZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny.

Podmioty te prowadziły 3 hostele: Hostel dla Matek z Dziećmi Chroniącymi się Przed Przemocą, hostel dla osób bezdomnych uzależnionych od alkoholu, środków psychoaktywnych i Hostel Readaptacyjny dla absolwentów programów leczenia w ośrodkach rehabilitacyjnych uzależnionych od środków psychoaktywnych (łącznie planowana **liczba miejsc** hostelowych wynosiła **72, skorzystało 314 osób**).

Ad.16/17 Prowadzenie Banku Żywności, jadalni i kuchni społecznych

a. Fundacja **Bank Żywności** na zlecenie MOPS pozyskiwała żywność i przekazywała ją organizacjom pozarządowym i instytucjom zajmującym się pomocą osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom oraz organizującym dożywianie. W 2005 roku Fundacja pozyskała i przekazała 115 podmiotom **277.014 kg żywności**.

b. W roku 2005 w Łodzi działało **6 jadalni**, prowadzonych przez Caritas Archidiecezji Łódzkiej, Centrum Służby Rodzinie, Konwent Bonifratrów, Fundację „Tanie Żywienie”, Polski Komitet Pomocy Społecznej i Stowarzyszenie „Dla Człowieka”, w których łącznie **wydano 341.387 posiłków dla 1.718 osób**.

Ad.18/19 Realizacja programów aktywizacji zawodowej dla osób uzależnionych, bezrobotnych po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego oraz programów reintegracji społecznej dla osób uzależnionych.

Programy z zakresu aktywizacji zawodowej i reintegracji społecznej osób uzależnionych realizowały 3 Podmioty.: Fundacja „Uwolnienie”, Stowarzyszenie bezrobotnych i osób działających na rzecz bezrobotnych „WSZYSCY RAZEM – IN CORPORE” i Łódzkie Stowarzyszenie Psychoedukacyjne (specjalizujące się w pomocy osobom uzależnionym chorym na AIDS i HIV). Programy polegały głównie na prowadzeniu zajęć motywacyjno-edukacyjnych, motywacyjno-terapeutycznych, poradnictwie. **Uczestniczyły w nich 683 osoby**.

V. Kontrole i nadzór merytoryczny

Kontrole wewnętrzne

Nadzór nad sposobem realizacji zadań wykonywanych przez MOPS, jednostki mu podległe i nadzorowane oraz podmioty, z którymi zawarte zostały umowy na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej sprawował **Zespół ds. Kontroli Wewnętrznej**.

W roku 2005 Zespół przeprowadził ogółem **27 kontroli**, w tym **16** w jednostkach organizacyjnych lub podległych MOPS (10 kontroli przeprowadzono w domach pomocy społecznej, 5 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i 1 w Filii MOPS) i **11** w organizacjach pozarządowych realizujących zadania na zlecenie MOPS.

W jednostkach organizacyjnych lub podległych MOPS kontrole koncentrowały się głównie na zagadnieniach finansowo-księgowych, natomiast w organizacjach pozarządowych przedmiotem kontroli było wykonywanie zadań przewidzianych umowami oraz gospodarowanie środkami publicznymi.

W wyniku przeprowadzonych kontroli:

- 22 podmiotom, (w tym 9 to organizacje pozarządowe) wydano zalecenia pokontrolne,
- w przypadku 5 podmiotów nie stwierdzono uchybień upoważniających kontrolę do formułowania wniosków pokontrolnych, z czego 3 to jednostki MOPS
- 2 osoby (główne księgowo) zostały ukarane naganą, 1 upomnienie otrzymał kierownik działu administracyjno-gospodarczego. Wszystkie ukarane osoby były pracownikami jednostek MOPS.

Uwagi kontrolujących dotyczyły głównie uchybień wynikających z nieprzestrzegania ustawy o rachunkowości. Wszystkie wydane zalecenia pokontrolne zostały wykonane.

Nadzór sprawowany był również przez inne Oddziały MOPS – w zakresie spraw im podległych.

I tak:

- **Pracownicy Oddziału Pomocy Rodzinie i Dziecku** w ramach sprawowanego nadzoru przeprowadzili **21 wizytacji w placówkach publicznych** i **8 w placówkach niepublicznych**. W czasie wizytacji sprawdzono prowadzoną dokumentację pod kątem jej zgodności z obowiązującymi przepisami, omówiono bieżące problemy związane z funkcjonowaniem placówek, sprawdzono zasadności zgłaszanych skarg, warunki socjalno-bytowe wychowanków, kwalifikacje zatrudnionej kadry itp. W trakcie wizytacji nie stwierdzono rażących zaniedbań. Wydane zalecenia dotyczyły głównie uzupełnienia prowadzonej dokumentacji dzieci oraz zwiększenia aktywności w podejmowaniu działań na rzecz powrotu dzieci do rodzin naturalnych.
- **Pracownicy Oddziału Koordynacji i Nadzoru** przeprowadzili **4 kontrole w świetlicach środowiskowych** pozostających w strukturze organizacyjnej MOPS i **2 kontrole** w placówkach prowadzonych przez organizacje pozarządowe: Fundację „Bałuckie Dzieci” prowadzącą **świetlicę środowiskową** i Stowarzyszenie Samopomocowe „ABAKUS” prowadzące **hostel**. (Oceniano zgodność działalności z zakresem określonym w zawartej umowie).
Przeprowadzono również kontrole **w Filiach MOPS (5)** odnośnie **odpłatności za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych**. Wyniki kontroli posłużą do opracowania jednolitych procedur w zakresie ustalania opłat jakie powinni ponosić rodzice biologiczni w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej.
- Pracownicy **Zespołu do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych** przeprowadzili **144 wizje lokalne**: 39 wstępnych oraz 105 wizji kontrolnych. Wizje wstępne miały na celu sprawdzenie wiarygodności danych zawartych we wnioskach o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych oraz uzgodnienie zakresu prac przed przygotowaniem stosownej umowy. **Wizje kontrolne dotyczyły realizacji umów o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych i umów o dofinansowanie zakupu sprzętu**

rehabilitacyjnego. W wielu przypadkach, ich rezultatem było zweryfikowanie i obniżenie wartości umowy, a tym samym zmniejszenie wypłaconej kwoty dofinansowania.

Kontrole zewnętrzne

W roku 2005 MOPS kontrolowany był przez:

- **Delegaturę NIK** – w zakresie prawidłowości świadczenia usług przez domy pomocy społecznej na poziomie obowiązujących standardów;
- **Biuro Zarządzania Funduszami Europejskimi Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego.** Zakres kontroli obejmował realizację zadań wynikających z Kontraktu Wojewódzkiego. Ogółem przeprowadzono 12 kontroli w 15 placówkach (9 domach pomocy społecznej i 6 domach dziecka);
- **Wydział Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego** w zakresie realizacji zadania w przedmiocie prowadzenia domu pomocy społecznej w Grotnikach, Ustronie 29;
- **Biuro Audytu Wewnętrznego, Kontroli i Skarg Urzędu Miasta Łodzi** w zakresie realizacji umów zawartych przez MOPS z p.W.Pawlakiem prowadzącym dom pomocy społecznej oraz przebiegu procesu kontrolnego prowadzonego przez ŁUW w Grotnikach, Ustronie 29, w zakresie realizacji tych umów.

Po zakończeniu ww. kontroli nie sformulowano pod adresem MOPS żadnych wniosków pokontrolnych. Kontrola NIK oceniła pracę MOPS pozytywnie.

VI. Najistotniejsze działania podjęte w 2005 roku

1. Działania w zakresie funkcjonowania MOPS i placówek mu podległych

- **MOPS uczestniczył w opracowaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Łodzi** przyjętej Uchwałą Rady Miejskiej Nr LII/953/05 z dnia 13 lipca 2005r. Diagnozę problemów społecznych występujących na terenie Łodzi sporządzono w oparciu o materiały będące w dyspozycji poszczególnych wydziałów Urzędu Miasta Łodzi, MOPS, Urzędu Statystycznego, PUP, WUP, instytucji i organizacji pozarządowych współpracujących z UMŁ i MOPS.

Wypracowano kierunki działań strategicznych w odniesieniu do rzeczywistych problemów społeczności lokalnej, wskazano zadania dla ich rozwiązywania, a także ustalono układ współpracy instytucjonalnej dla poszczególnych problemów społecznych.

- Podjęto działania zmierzające do **pozyskania dodatkowych środków rządowych**, z których mogą korzystać instytucje pomocy społecznej **w ramach Kontraktu dla Województwa Łódzkiego**, zawartego między Ministerstwem Gospodarki i Pracy, a Samorządem Województwa Łódzkiego w dniu 25 kwietnia 2005r. Kontrakt został przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego 30 maja 2005r. oraz przez Radę Ministrów jako ***Program wsparcia na rok 2005.***

Zadania dotyczące pomocy społecznej objęte były Działaniem nr 4 „*Modernizacja bazy i podnoszenie standardów instrumentów pomocy społecznej*” (Priorytet drugi: Podniesienie jakości życia i stanu zdrowotności mieszkańców).

W wyniku konkursu przeprowadzonego przez Urząd Marszałkowski w Łodzi, na realizację ww. Programu **dofinansowanie otrzymało 15 zadań podjętych przez jednostki pomocy społecznej na łączną kwotę: 661.019,50zł** (w tym Domy Pomocy Społecznej: **515.134,86zł**, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze: **145.884,64zł**). Wszystkie zadania miały charakter inwestycyjny (prace budowlano-konstrukcyjne, adaptacje, modernizacje, remonty) i zostały zakończone zgodnie z harmonogramem, tj. do 15 grudnia 2005r.

- Podjęto działania w celu **pozyskania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej:**
 - Przygotowano wniosek o dofinansowanie realizacji projektu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich pn. **Szkolenie pracowników MOPS w Łodzi**. Wniosek został pozytywnie zaopiniowany przez MPiPS i skierowany do realizacji w okresie 01.02 do 31.07.2006. (**Budżet projektu: 249.092zł.**)
W ramach tego projektu zostanie przeszkolonych **280 pracowników MOPS** pracujących z grupami szczególnego ryzyka (narkomanami, alkoholikami, bezrobotnymi, bezdomnymi, byłymi więźniami) w zakresie umiejętności radzenia sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym. Szkolenia zostaną przeprowadzone w cyklach 3-dniowych i obejmą większość pracowników socjalnych MOPS.
 - Uczestniczono w Partnerstwie na Rzecz Rozwoju **Wychowankowie domów dziecka – nowe szanse, lepsze jutro**, w ramach programu operacyjnego Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Administratorem projektu jest Społeczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi. (**Budżet projektu 5.051.000zł.**)
Partnerem w programie jest Dom Dziecka nr 9 w Łodzi, ul. Bednarska 15a, który współuczestniczy w tworzeniu kompleksowego programu usamodzielnienia wychowanków domów dziecka w celu ułatwienia „przejścia” z życia instytucjonalnego do samodzielnego, poprzez rozwijanie umiejętności, zdobywanie kwalifikacji, wiedzy ogólnej i praktykę.
 - Podjęto współpracę z Towarzystwem Przyjaciół Niepełnosprawnych przy tworzeniu projektu: **Max – koń, który leczy** w ramach Programu PHARE 2003r. **Organizacje pozarządowe na rzecz zrównoważonego rozwoju**. Rolą MOPS w projekcie będzie wypracowanie zasad współpracy między instytucją samorządową a organizacją pozarządową w zakresie realizacji podobnych projektów, ustalenie strategii pozyskiwania funduszy dla innych organizacji pozarządowych chcących prowadzić hipoterapię dla osób chorych psychicznie, wielokierunkowe promowanie projektu i wsparcie merytoryczne w poszukiwaniu środków finansowych na realizację wydatków niekwalifikowanych w projekcie.
 - Podjęto współpracę z Biurem Partnerstwa i Funduszy Urzędu Miasta Łodzi w trakcie realizacji projektu stypendialnego dla studentów **Nowa szansa dla Żaka** w ramach Działania 2.2 Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego **Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne** współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach programu przyznano stypendia dla 250 studentów z Łodzi w wysokości 170zł miesięcznie w roku akademickim 2005/2006.
 - Filia MOPS Śródmieście podjęła współpracę z Centrum Praw Kobiet w Warszawie w ramach Partnerstwa na Rzecz Rozwoju w projekcie Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL **Praca i godne życie dla kobiet ofiar przemocy** - partnerstwo jest w fazie zawiązywania.
 - Centrum Pomocy Niematerialnej (Filia MOPS Łódź-Bałuty) uczestniczyło jako instytucja praktyczna w realizacji programu unijnego **Leonardo da Vinci**. Program realizowany jest w latach 2004 – 2006.

Pomoc środowiskowa

- Utworzono **Filię do Spraw Obsługi Świadczeń Rodzinnych**, która wypłaciła w ciągu roku **świadczenia rodzinne 65.753 osobom i zaliczki alimentacyjne 7.049 osobom.**
- W wyniku porozumienia podpisanego z Regionalnym Centrum Wolontariatu, w siedzibie Filii MOPS Łódź-Bałuty przy ul. Tybury 16 działał **Punkt Informacyjno-Doradczy dla Osób Niepełnosprawnych**. Dyżury w Punkcie (2 razy w tygodniu) pełnili wolontariusze - osoby niepełnosprawne, w tym tłumacz języka migowego. W analizowanym okresie **porad udzielono ogółem 184 osobom.**

- **Centrum Pomocy Niematerialnej dla Bezrobotnych** (Filia MOPS Łódź-Bałuty) **uczestniczyło w realizacji programu unijnego Leonardo da Vinci** – projekcie INVITE, koordynowanym w Polsce przez Instytut Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego, którego inicjatorem był Uniwersytet w Magdeburgu. Celem programu jest opracowanie europejskiego podręcznika metody biograficznej, wykorzystywanej w pracy z osobami bezrobotnymi. W ramach programu pracownicy CPN współtworzyli scenariusz zajęć warsztatowych pt. „Tożsamość i znaczący inny”. Scenariusz został przedstawiony na międzynarodowej konferencji, która odbyła się 9-11 maja 2005r. w Łodzi. Spotkał się tam z dużym uznaniem. Według tego scenariusza przeprowadzono zajęcia warsztatowe dla doradców zawodowych łódzkich poradni psychologiczno-pedagogicznych.
- Młodzież przebywającą w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym objęto **Programem zapobiegania bezrobociu wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych** (realizowanym przez Centrum Pomocy Niematerialnej dla Bezrobotnych).
W programie **uczestniczyło 12 wychowanków MOW.**
- W Filiach MOPS Łódź-Bałuty i Łódź-Widzew kontynuowano program **Ośrodek Pomocy Społecznej jako Centrum Aktywności Lokalnej** (celem programu jest aktywizowanie społeczności lokalnej i tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy).
W 2005r.:
 - **utworzono 6 grup samopomocowych:** matek wychowujących dzieci niepełnosprawne, niepracujących kobiet samotnie wychowujących dzieci w wieku szkolnym oraz grupę wsparcia dla dzieci z rodzin ubogich z ul.Helskiej (z pomocy korzystało ponad 30 rodzin);
 - współdziałając ze Szkołą Policealną Pracowników Służb Społecznych i innymi podmiotami lokalnymi **zorganizowano** przy ul.Liściastej 9 **Centrum Pomocy Sąsiedzkiej** (w ramach Centrum działała jedna z grup wsparcia dla rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne oraz Klub Seniora);
 - z inicjatywy mieszkańców Osiedla Radogoszcz-Wschód **powstał** w lokalu przy ul.Tatarakowej 11 **Klub Haftu „POD LILIA** oraz **Klub Turystyczno-Krajoznawczy;**
 - w ramach Sekcji Rodzin Zastępczych Filii MOPS Łódź-Bałuty realizowany był program **Starszy brat, starsza siostra** (pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych pomagali w nauce 7. dzieciom wychowywanym w rodzinach zastępczych);
 - przy Parafii im.św. Piotra i Pawła, ul.Nawrot 104 **działał Punkt Informacji Obywatelskiej** (dyżury pełnili pracownicy MOPS, nauczyciele, kuratorzy sądowi, Miejski Rzecznik Konsumentów i in. – z pomocy skorzystało ponad 300 osób);
 - zorganizowano szereg imprez tematycznych i okolicznościowych integrujących środowisko lokalne.

Właśnie za działalność CAL Filii MOPS Łódź-Bałuty uhonorowano nagrodą Ministra Pracy i Polityki Społecznej (nagrodą przyznawaną corocznie za wybitne osiągnięcia w zakresie pomocy społecznej).
- **Rozszerzono liczbę podmiotów uczestniczących w realizacji programu Apteka Komunalna.** W 2005r. do programu przystąpiło 5 aptek (po jednej w każdej dzielnicy) wybranych przez MOPS w drodze przetargu.
- **Utworzono 158 rodzin zastępczych** spokrewnionych i niespokrewnionych z dzieckiem, w których **umieszczono 200 podopiecznych.**

- **Umieszczono 115 dzieci w rodzinach adopcyjnych.**
- W ramach wspierania i pracy z rodziną naturalną możliwy stał się **powrót 176 dzieci** przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, rodzinach zastępczych i Poddodziale Preadopcyjnym **do domu rodzinnego.**
- **Uruchomiono nowe formy opieki nad dzieckiem:**
 - **utworzono zawodowe niespokrewnione z dzieckiem wielodzietne rodziny zastępcze.** Z uwagi na zmianę zapisów ustawy o pomocy społecznej zaistniała konieczność przekształcenia z dniem 1 stycznia 2005 r. dwóch placówek rodzinnych prowadzonych przez osoby fizyczne, w zawodowe niespokrewnione z dzieckiem wielodzietne rodziny zastępcze. W 2005 r. MOPS zawarł 6 umów na prowadzenie zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem wielodzietnych rodzin zastępczych, **w których przebywało 28 dzieci,** głównie rodzeństwa;
 - **utworzono dwie zawodowe niespokrewnione z dzieckiem specjalistyczne rodziny zastępcze,** w których przebywało 3-je **niepełnosprawnych dzieci.**
- Rok 2005 był pierwszym pełnym rokiem działalności **Domu Międzypokoleniowego Bednarska przy ul. Bednarskiej 15a.** W okresie tym w Domu **przebywało 43 dzieci** w ramach Domu Dziecka, natomiast **15 osób korzystało z Domu Dziennego Pobytu,** mieszczącego się w tej samej siedzibie. Zgodnie z założeniami w budynku funkcjonował również „Dom Pamięci i Przyszłości” prowadzony przez Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę Niemiecką, które w roku 2005 zorganizowało:
 - szereg spotkań dla członków Stowarzyszenia (uczestniczyło 945 osób),
 - lekcje historii (uczestniczyło 875 uczniów),
 - spotkania ze studentami, nauczycielami i innymi osobami zainteresowanymi *Domem Międzypokoleniowym.*
 Integracja pokoleń rezydujących w Domu Międzypokoleniowym polegała przede wszystkim na organizowaniu wspólnych uroczystości okolicznościowych, wyjazdów rekreacyjnych, spacerów, wyjść do kina, teatru, wykonywaniu prostych prac domowych itp. W czasie wspólnego obcowania wychowankowie Domu Dziecka uczyli się szacunku dla osób starszych, a także historii, stanowiącej ważny element w wychowaniu młodego pokolenia.
- **Pracownicy socjalni uczestniczyli w warsztatach i szkoleniach** zorganizowanych m.in. przez:
 - Regionalne Centrum Polityki Społecznej („Świadczenia rodzinne”, „Usługi opiekuńcze w Unii Europejskiej”, „Międzygeneracyjne dziedziczenie nierówności społecznej”, „Kontrakt w pracy socjalnej”),
 - Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich „Opus” (przygotowanie koncepcji projektów do EFS),
 - Fundację Pomocy Osobom Uzależnionym („Profilaktyka wypalenia zawodowego”),
 - Centrum Pomocy Niematerialnej („Stres w pracy zawodowej”),
 - Zakład Doskonalenia Zawodowego w Płocku (Kurs I stopnia – specjalizacja w zawodzie pracownik socjalny) i innych.
- **Pracownicy Filii uczestniczyli w procesie przyznawania stypendiów unijnych** w ramach wyrównywania szans edukacyjnych dla studentów z najuboższych rodzin (przyjmowano wnioski i brano udział w pracach komisji przyznającej prawo do stypendium). Ogółem złożono 417 wniosków. Stypendia na rok akademicki 2005/2006 otrzymało 250 studentów.
- Filie kontynuowały **program „Wolontariat w MOPS”.** Wolontariusze (65 uczniów szkół gimnazjalnych), za zgodą rodziców i nauczycieli udzielali 35 rodzinom pomocy w opiece nad dzieckiem niepełnosprawnym, osobom starszym pomocy w formie drobnych zakupów, prostych prac porządkowych, wspólnych spacerów itp., dzieciom pomocy w nauce.

Pomoc stacjonarna

W zakresie opieki nad dzieckiem:

- **59 wychowanków łódzkich domów dziecka uczestniczyło w projekcie realizowanym przez Partnerstwo na Rzecz Rozwoju „Wychowankowie domów dziecka – nowe szanse, lepsze jutro”** prowadzonym przez Społeczną Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości i Zarządzania, Signa sp. z o.o., Dom Dziecka Nr 9 – Dom Międzypokoleniowy Bednarska, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi. Grupą docelową biorącą udział w realizacji projektu są wychowankowie powyżej 16 roku życia. Projekt ten ma na celu wypracowanie rozwiązań ułatwiających wychowankom proces usamodzielniania – samodzielne poruszanie się na rynku pracy, podnoszenie kwalifikacji, uczenie samodzielności i odpowiedzialności za własny los, zdobywanie nowych doświadczeń, kształtowanie kompetencji zawodowych. Program stanowi ważny element w realizacji zadań z zakresu polityki społecznej Miasta - ma na celu **przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu**. Należy podkreślić, iż jest to jedyny w Polsce długofalowy projekt skierowany do grupy „defaworyzowanej”, jaką są wychowankowie domów dziecka, finansowany z funduszy Unii Europejskiej (Europejskiego Funduszu Społecznego – Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL). Projekt rozpoczął się w 2005 r. Objęty został patronatem przez Prezydenta Miasta Łodzi Pana Jerzego Kropiwnickiego.
- **Miasto przyznało wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze 29 lokali z zasobów gminy.**

W zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi:

- We współpracy z Regionalnym Centrum Polityki Społecznej po raz pierwszy **zorganizowano plebiscyt „Opiekun Roku”**, w którym uczestniczyli nominowani przez swoje placówki opiekunowie osób niepełnosprawnych. Plebiscyt podniósł rangę zawodu opiekuna w placówkach całodobowych, wyzwolił nutę rywalizacji i niewątpliwie wpłynął na jakość świadczonej w nich opieki.
- Pracownicy Domu Pomocy Społecznej przy ul.Podgórznej 2/14 byli **współautorami wydanej z serii Biblioteka Rzecznika Osób Niepełnosprawnych pracy zbiorowej „Opiekun Osoby Niepełnosprawnej”**.
- **Domy Pomocy Społecznej zorganizowały** dla swych podopiecznych i mieszkańców miasta VII Wiosnę Artystyczną Osób Niepełnosprawnych, V Integracyjną Spartakiadę Osób Niepełnosprawnych dla Wszystkich, Integracyjne Warsztaty Artystyczne dla Osób Niepełnosprawnych, Festiwal Sztuk Wszelakich i **szereg innych imprez o charakterze integracyjnym**.

2. Działania w zakresie współdziałania z organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania pomocy społecznej

Zawarto umowy z nowymi podmiotami, z którymi MOPS do roku 2005 nie współpracował, na prowadzenie:

- pierwszego w Łodzi niepublicznego **mieszkania chronionego dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego z Fundacją im. Joanny Bednarczyk**. Mieszkanie o powierzchni 50 m kw. znajduje się na pierwszym piętrze bloku mieszkalnego przy Al.Unii, składa się z dwóch pokoi, kuchni i przedpokoju,

jest w pełni wyposażone w meble i sprzęt gospodarstwa domowego. Przewidziane jest na przyjęcie 4 pełnoletnich wychowanek łódzkich domów dziecka, które w oczekiwaniu na własny lokal przygotowują się do samodzielnego życia. Wychowanki otrzymały wsparcie w integracji ze środowiskiem, a także pomoc i wsparcie psychologiczne, pedagogiczne oraz socjalne.

W 2005 r. z tej formy pomocy skorzystało ogółem 5 dziewcząt.

- Świetlice Środowiskowej przy ul. Czarnieckiego 4 z Fundacją *Bałuckie Dzieci* (30 miejsc, korzystało 59 dzieci);
- Świetlice Środowiskowej przy ul. Księży Młyn 1 ze Stowarzyszeniem *Łódka* (20 miejsc, korzystało 49 dzieci);
- Świetlice Środowiskowej przy ul. Wojska Polskiego 55/61 z Fundacją *Akademia Dobrej Rodziny* (20 miejsc, korzystało 20 dzieci);

Rozszerzono zakres działania podmiotów współdziałających z MOPS w ramach zawartych umów

- *Centrum Służby Rodzinie*
 - zorganizowało XII Łódzkie Dni Rodziny pod hasłem *Festiwal nadziei*, podczas których odbyły się cykle warsztatów, spotkań i konferencji promujących rodzinę jako środowisko prawidłowego rozwoju człowieka i przeciwdziałania patologiom społecznym (udział wzięło ok. 10.000 osób);
 - przeprowadziło akcję promującą prorodzinne formy opieki zastępczej pod hasłem *Feniks – uratuj miłość*. Akcja miała na celu wykreowanie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego oraz pozyskanie dla Miasta osób zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka lub pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W ramach akcji przygotowana została infolinia, gazetka, plakaty, konferencja prasowa. Materiały na temat rodzicielstwa zastępczego ukazały się, między innymi w TVP, TVP3, „Gazecie Wyborczej”, „Ekspresie Ilustrowanym”, „Naszym Dzienniku”, Radio Łódź, Radio Puls, Radio Eska, Radio Niepokalanów. W trakcie trwania akcji przyjęto 47 zgłoszeń – łącznie 63 osoby zainteresowane były rodzicielstwem zastępczym Dzięki akcji zaobserwowano znaczny wzrost zainteresowania tą formą opieki;
 - utworzyło Ośrodek Wsparcia dla Rodzin, w którym udzielana była kompleksowa pomoc dziecku i rodzinie, zwłaszcza rodzinom dzieci zagrożonych umieszczeniem albo już umieszczonym w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej (poradnictwo rodzinne, obejmujące szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny, terapia rodzinna mająca na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania jej zadań, praca socjalna). Z różnych form pomocy skorzystało 636 osób.
- *Fundacja Happy Kids* utworzyła kolejną niepubliczną placówkę rodzinną, mieszczącą się przy ul. Jarowej 18/18a, w której przebywało 7-ro dzieci - rodzeństwa wieloosobowe.
- *Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta* rozszerzyło zakres zadań poprzez uruchomienie Mieszkania Readaptacyjnego dla osób bezdomnych, które ukończyły podstawowy program pomocy osobie bezdomnej w schroniskach i oczekują na mieszkanie z zasobów gminy, a dalszy ich pobyt w schronisku skutkowałby opóźnieniem procesu usamodzielnienia oraz blokowaniem miejsc w schroniskach. Mieszkania uruchomiono w siedzibie Regionalnego Centrum Terapii Bezdomności przy ul. Trębackiej 3. W 2005 r. z mieszkań readaptacyjnych skorzystało łącznie 8 osób bezdomnych.

VII. Podsumowanie

Dzięki zintegrowanemu systemowi wsparcia koordynowanemu przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2005 pomoc skierowana została do ponad **100.000 mieszkańców miasta**, w tym:

- **103.894** osoby skorzystały ze **świadczeń pieniężnych, pomocy rzeczowej i usługowej**, (**65.235** ze świadczeń rodzinnych i **7.049** z pomocy w formie zaliczki alimentacyjnej);
- **11.765** osobom umożliwiono **spożywanie ciepłych posiłków** (w jadłodajniach, szkołach, świetlicach, domach dziennego pobytu, Kuchni Społecznej);
- **1.458** osób korzystało z możliwości pobytu w wybranym **ośrodku środowiskowego wsparcia dziennego** (domu dziennego pobytu, ośrodka adaptacyjnym, środowiskowym domu samopomocy);
- **3.328** osób (dzieci) uczestniczyło w formach pomocy świadczonej przez **placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego** (świetlice środowiskowe, terapeutyczne, socjoterapeutyczne, ogniska wychowawcze i inne);
- **1.656** osobom (dzieciom) zabezpieczono opiekę w ramach **rodzinnych form opieki zastępczej**;
- **1.061** osób (dzieci) znalazło miejsce w **placówce opiekuńczo-wychowawczej** (Domu Dziecka, Pogotowiu Opiekuńczym,);
- **2.875** osób miało zabezpieczoną wszechstronną pomoc i opiekę w **domu pomocy społecznej**;
- **4.303** osoby mogło bez obawy pozostawać w dotychczasowym środowisku, ponieważ miały zapewnione **usługi opiekuńcze**;
- **1.481** osób bezdomnych – 1.147 mężczyzn oraz 334 kobiety i dzieci znalazły miejsce pobytu i wszechstronne wsparcie w **schroniskach i noclegowniach**;
- **491** osób zagrożonych przemocą domową schroniło się w **hostelach**;
- **91** osób okresowo zamieszkiwało w **mieszkanium chronionym i readaptacyjnym**;
- **16.710** osób niepełnosprawnych skorzystało z dofinansowania do świadczeń mogących w sposób istotny wpływać na jakość ich życia lub stanu zdrowia (**otrzymały dofinansowanie do zaopatrzenia w środki ortopedyczne, sprzęt rehabilitacyjny, pomoc w przełamywaniu barier w komunikowaniu, technicznych i architektonicznych, dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych i uczestnictwa w Warsztatach Terapii Zajęciowej**);
- **13.170** osobom **wydano orzeczenia o niepełnosprawności** lub **stopniu niepełnosprawności**, umożliwiając im tym samym korzystanie ze świadczeń i przywilejów przysługujących niepełnosprawnym;
- **275** osobom udzielono **pomocy w uzyskaniu zatrudnienia** (Centrum Pomocy Niematerialnej);
- **ponad 13.000** osób udzielono różnego rodzaju **porad** (prawnych, psychologicznych, pedagogicznych, medycznych i innych). Umożliwiono również uczestnictwo w terapii indywidualnej i rodzinnej.

VIII. Działania planowane do realizacji w 2006 roku

W roku 2006 planowane jest:

- **Pozyskiwanie środków finansowych** w ramach Kontraktów Wojewódzkich oraz środków z Unii Europejskiej **na poprawę funkcjonowania łódzkiej pomocy społecznej**.
- Prowadzenie prorodzinnej polityki w zakresie opieki nad dzieckiem poprzez **utworzenie 12 zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem wielodzietnych rodzin zastępczych i uzyskanie w ten sposób ok. 50 miejsc** dla dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej.
- **Utworzenie** w ramach Domu Dziecka Nr 4 przy ul. Marysińskiej 100 **mieszkań chronionych** (4 mieszkania chronione dla 8 osób) oraz mieszkań z przeznaczeniem dla grup

usamodzielniających się, stanowiących formę organizacyjną placówki przeznaczon dla dzieci starszych (12 miejsc) w lokalu przy ul. Wólczańskiej 251.

- **Utworzenie** drugiej **Filii Domu Dziecka dla Małych Dzieci** w Łodzi z siedzibą przy ul. Zbocze 2a co umożliwi osiągnięcie przez placówkę obowiązujących standardów usług w zakresie liczby miejsc i liczby umieszczanych dzieci (zgodnie z przepisami w placówce nie powinno jednocześnie przebywać więcej niż 30 dzieci).
- Zmiana organizacji Domu Dziecka Nr 5 ul. Małachowskiego 74 - poprzez **utworzenie** w ramach posiadanej bazy **mieszkań chronionych** oraz **hostelu**.
- Z uwagi na brak wolnych miejsc w placówkach socjalizacyjnych na terenie Łodzi podjęcie **próby umieszczenia 20 dzieci w domach dziecka na terenie innych powiatów**.
- Rozszerzenie współpracy z ośrodkami adopcyjno – opiekuńczymi w zakresie **wspierania rodzin zastępczych** w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz **systematycznego pozyskiwania kandydatów na rodziców zastępczych** (dotyczy wszystkich typów rodzin zastępczych).
- Systematyczna realizacja przez placówki opiekuńczo-wychowawcze i domy pomocy społecznej etapowych planów działań **dochodzenia do wymaganych standardów**. (Standaryzacja powinna zostać zakończona do 31 grudnia 2006 r.).
- **Inicjowanie nowych grup wsparcia** w ramach Centrum Aktywności Lokalnej. Rozważana jest możliwość utworzenia grup obywatelskich.
- **Rozszerzenie działalności** Koalicji Przeciw Przemocy.
- **Kontynuacja** rozpoczętych w roku 2005 **programów i projektów** m.in. *Szkolenie pracowników MOPS w Łodzi, Wychowankowie domów dziecka – nowe szanse, lepsze jutro, Max – koń, który leczy, Praca i godne życie kobiet ofiar przemocy, Leonardo da Vinci* i innych.

Opracowała:
Małgorzata Chmielecka